

הבימה. שביקשה להציג רק את ההירואיקה היהודית-תנכית, לתיאטרון בינלאומי. רק מי שיש לו ערכים בינלאומיים יכול לקיים תיאטרון לאומי — אם יהיה זה תיאטרון השטטל היהודי, או תיאטרון מקורי, שאינני מכטל אותו, חס ושלום."

כרבות הימים הוא היה החלוק ששיחק את התפקידים הגדולים ביותר במחזאות העולמית: בכורה המלטית ב-1948, אחר כך פרגינט לאיכסן, האב לטטרנברג, שילוק בסטרו, מוונציה, המלך ליר, ועוד רשימה ארוכה.

ככך היה מגדלור לדרות שבאו אחריו.

"לטיפה על הטוסיק"

בהתאם לחוק האבסורד, ב-1970, אחרי פירוק הקולקטיב ומסירת האחריות לממשלה, שמנתה את משה זנבר כיושבראש חבריהנאמנים, הוצע התפקיד שוב לבן הסורר. פינקל קיבל את המישרה.

עליף סנינוניתיה של השמיניה — כפי שהוא כינה שלושה כימאים. שלושה מחזאים ושני מבקרתיאטרון — שחתרה תחתיו וניסתה ליטול את ההנהלה האמנותית לידה, הוארכה כהונתו בשנתיים נוספות.

כשנכנס לנעליו של המנהל האמנותי קיבל מיכתב ברכה מטירון גתרי: "איני יודע אם לברך אותך, או להשתתף בצערך". את טירון גתרי, שהיה האוריס והתומים של התיאטרון האנגלי אחרי מילחמת העולם השנייה, הכיר פינקל ב-1947, כשבוים על-ידו כאריפוס של שייקספיר.

המאורע היה יוצא-דופן בקורותיה של הבימה. באותה שנה שיחק פינקל את המלט, שהועלה לראשונה על הבימה העברית. באסיפה הכללית של הקולקטיב (אפיסה כללית), כפי שנהגו לכנות אותה, הועלתה מועמדותו של פינקל לשחק את אריפוס. בעיני הקולקטיב נראתה ההצעה הזוהי פראית.

"מסקין, שהיה אמור לשחק את התפקיד והיה אדם ישר ואובייקטיבי, סירב. איני אריפוס! הוא פסק, ואיני רוצה להיות מצחיק. את אריפוס צריך לשחק פינקל", אמר מסקין.

והוא נבחר, למגנית-ליבו של הקולקטיב.

גטרי סמך ידו על הבחירה, ובין השניים התפתחה ירידות אמיצה שנמשכה לפחות שנה.

ב-1959 נאנפו השניים שוב בהסוחר הגדול ופינקל שיחק את שילוק לסרווגין. פינקל הצליח לקפוץ לתפקיד אחרי שלושה חזרות, בזכות הויתרון הפנומאלי שלו, ושיכנע את הבימאי להטות בחלקה את האינטרפטייה של המחזה לכיוון שלו.

גטרי היה אישיות ענקית וג'נטלמן אמיתי. אחרי שהוא נפטר, נתבקשתי לכתוב מאמר עליו למרכז האמנותי שנבנה על שמו באירלנד.

היה זה גטרי שפתח לפני פינקל את שערי עילית התיאטרון האנגלי, ויש הסוברים שפינקל פתח לגטרי אשנב לדרמטורגיה הגרמנית, ובעיקבות שיחותיהם הממושכות ביים גטרי את מריה סטיוארט של שילר.

גטרי שאל אותו אם הוא מעוניין לשחק באנגלית בלונדון. להצעה זו סירב פינקל, אבל את ההזמנה לארוחת-ערב בכיתם של לורנס אוליבייה וויוויאל ליי הוא קיבל.

"ערכי-הארוחה שלחתי להם גדלילות לביתם. מסתבר שבאנגליה אלה הם פרחים הנשלחים רק

להלוויות. היתה זו בריחת-הערב. וויוויאל עשתה ממנה מטעמים. היתה לה לשון מאוד שנונה.

"הרגשתי שם כמו בכית. היה שם אושר מישפחתי אמיתי. לא חלמתי שהם עשויים להפרד. היא היתה הרבה יותר אינטליגנטית ממנו ובעלת ידע עשיר. הוא עשה רושם שונה לחלוטין מאשר על הבימה. היה הרבה יותר פשוט, לכבי ובלתי-אמצעי. גם שתי כלי סוף. לא ידעתי לשתות כמותו. הוא הבין, ולקח אותי לאמבטיה להקיא.

באותה תקופה הם עברו על קיסר וקליאופטרה של ברנרד שאו. "התווכחו אם לקיסר ולקליאופטרה היתה פרשיית-אהבים. אני אמרתי שכן, שהרי מהבחינה ההיסטורית גם נולד להם בן.

"קיסר בבימוי היה זקן שמתחיס לקליאופטרה כילדה. אישית לא אהבתי את התוצאה על הבימה ולכן לא ניגשתי אל מאחרי הקלעים.

"שבץ שנים יותר מאוחר ראיתי אותו על הבימה עם השחקנית האנג' ליה ג'ון פלוראיט. הבחנתי אצלו בלטיפה שלא בריוק היתה שייכת ל-מישחק. אמרתי או לאשתי המנוחה — יוספה שוקן — בין אלה השניים — משהו, או שיהיה. ובאמת, זמן קצר אחר-כך הוא התחתן איתה."

בין ענקי-התיאטרון שכדם פגש היה גם גורדון קרייג, מגדולי המחדשים בתיאטרון האנגלי, ומי שהיה בעלה הראשון של איזורה דאנקו, מציאת המחול המודרני. עם קרייג התיידד פינקל כשהתה הבימה בלונדון ב-1931. פינקל שיחק את אורסינו המאהב בלילה השנים-עשר ל-שייקספיר.

"יפה מאוד", ציין או קרייג, "אבל זה לא שייקספיר. גם שייקספיר, סוף-סוף, ידע לכתוב מחזות."

ביום מרוכב, שבו התארחו פינקל ופרידלנד בביתו של קרייג בפאריס, אמר קרייג לפינקל: "פרידלנד חושב שהוא כימאי ובעצם הוא שחקן, אבל אתה צריך לעסוק בכימיה."

במשך הקריירה הארוכה שלו ביים פינקל כ-20 הצגות, ביניהן כמה מחזות מקוריים, והופיע בהרבה הצגות-יחיד. "איני בימאי גרוע", הוא מעיד על עצמו, "יש גרועים ממני. אני לפחות יודע מהו השחקן, ואיני דוקטרינר, הסבור שבמרכז התיאטרון עומד הבימאי.

אבל לא הבימוי ולא הניהול האמנותי הם ציפור-הנפש שלי, אלא המישחק, שום דבר אינו יכול להשתוות לו. גם אם אחיה עוד מאתיים שנה, לא אוכל לגלם את כל התפקידים הרשומים במחברתי עוד מתקופת לימוריני אצל ריינהרט."

אם היה מקבל בשלישית את ההנהלה האמנותית לידיו, מה היה עושה?

"גם אם היו נותנים לי מיליונים — היית מסרב. אני חס על בריאותי. אני רק יכול לומר, שאני מאחל שמה שהיה חסר לי כמנהל אמנותי — שיהיה למנהלים האחרים.

אנחנו חיים היום בתקופת הלוקשים בתיאטרון. במקום שהתיאטרון יהיה הרגעש ותבערה, קלחת של כל מיני שדים ורוחות, הוא היום כבוי. שחקן עולה על הבימה ומדבר באופן טיביעי, אבל מהטבע הזה לא שומעים ולא מבינים דבר.

"אלא שבמחזתי אני אופטימיסט. אני עדיין מאמין ביעורו של התיאטרון ובשליחותו. אני רק יכול להציע שלתיאטרון ילכו אנשים שיהיו לא רק כאלה שאינם יכולים לחיות בלי התיאטרון, אלא שגם התיאטרון לא יכול לחיות בלעדיהם.

"היום התיאטרון הוא בתקופת ימי הביניים, נקווה שיבוא ימי-ההרנסאנס."

אוריאלה וייט

במדינה

עבודה לא ראוי לתשובה

תחת לענות באופן ענייני מדוע הדיח את חנה מרון, הגיב אורי עופר, מנכ"ל הקאמרי בעלבונות.

מאז שהודיעו לשחקנית חנה מרון שאינה מתאימה לתפקיד הראשי בהצגת סוויני טוד המועלית על-ידי תיאטרון הקאמרי, לא חדלו אנשי-התיאטרון לנסות ולגלות מדוע עשו לה זאת (העולם הזה 2386).

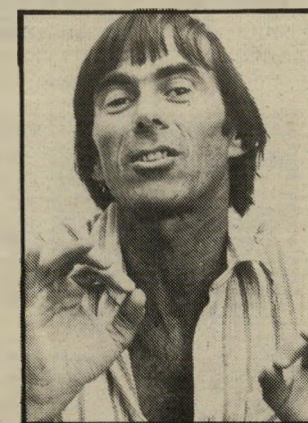
כ-13 במאי שלח אילי גורליצקי, יו"ר אגודת-אמני-ישראל, את המכתב הבא:

"לכבוד מר אורי עופר, מנכ"ל התיאטרון הקאמרי ב-תל-אביב. מר עופר הנכבד!

"הגברת חנה מרון היא חברה באגודתנו, אגודת אמני ישראל. מובן שאיגוד כשלונו מייצג את כל חבריו בבעיות הקשורות לתנאי-עבודה ויחסי-עבודה. יכול להיות שמבחינה מעשית אין בדינו לפעול במיקרה זה, שבו חדלה הגברת מרון מעבודה בהצגת סוויני טוד, כי כבר היו דברים מעולם, שתיאטרון מצא לנכון להחליף שחקן בתפקידו. אלא שהגברת חנה מרון הנה לכל הדעות מהדמויות הבכירות של התיאטרון הישראלי בכל הזמנים. ולכן, אנו באיגוד שואלים בתמיחה: אם כארויס הפילו שלהבת, מה יהיה עם אלה שאינם ארויס, שלא לדבר על איובי-הקיר? יחס כה מחוספס, כה נטול-ריוש, כה חסר-דימוי, לגבי שייקספיר כמו חנה מרון, מסמן דרך מסוכנת יותר לאלה שאינם במעמד כשלה. לא נותר לנו אלא למחות על כך."

כעבור שבועיים התקבלה כאיגוד התשובה הבאה:

"לכבוד אילי גורליצקי, אמ"י, תל-אביב, שלום רב, הנהדון: מכתבך מיום 13/5, בענין יחסי רגישות ודמיון.

יורי גורליצקי מטופש!

לאחר עיון קפדני במכתבך לא מצאנו לך תיק מתאים יותר לגניזה מאשר זה המכיל את המיכתבים שלא ראויים לתשובה."

חתום: אורי עופר, שוב עבר שבוע, ואילי גורליצקי שיגר את המיכתב הבא:

"לכבוד מר אורי עופר מנכ"ל התיאטרון הקאמרי, תל-אביב, שלום רב, הנהדון: מכתב תשובתך מיום 13/5, בענין יחס רגישות ודמיון.

"לאחר עיון קפדני בתשובתך למיכתבי מיום 13/5, מצאנו לך תיק מתאים, והוא — תיק המיכתבים המטופשים, הנכונים והחפופים."

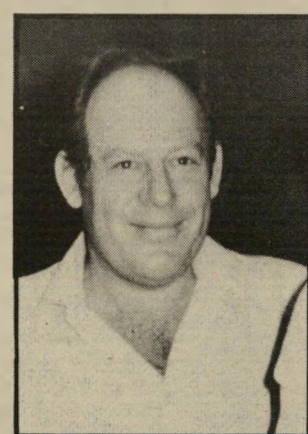
הווי אבנים לא אפליה

מהנדס תל-אביבי מנסה לשכנע את הוועד האולימפי הבינלאומי להכיר בכסופי הישראלי החדש: הטלת אבנים.

המהנדס רלף הלינגר מתייחס לכריזמותו בריצות רבה. אחרים מספרים בריחה במסיבת ערבי-שבת, נהנים מהחיוכים שהעלו על שפתיהם, חברים ושוכחים את כל העניין. המהנדס התל-אביבי אינו שוכח. הוא מייך מתיישב לחבר מיכתב. את כמות המיכתבים הוא משגר מדי חודש לכל משרד ממשלתי ניתן למרוד במישקל. כמישרד ראש-המשלה, במישרד-החוץ ובמישרד הפנים יש כוודאי פקידים מיוחדים, שמתפקדים לקרוא את רעיונותיו — ולגלות בסוף שכל העניין בצחוק יסוד.

מחר יותר, גבוה יותר! האבנים המתעופפות בגדה, במאבק נגד הכיבוש, והאבנים המוטלות ליד שכונות החרדים בירושלים, במחאה על הפרת קדושת-השבת, העלו בראשו רעיון: את המרץ הרב המושקע כאבנים ניתן לתעל לכיוון חיובי, ספורטיבי. הנסיון שנרכש בישראל מתאים בהחלט לבסס עליו ענף ספורט חדש. ספורטאים ישראלים — משיטחי ישראל המורחבת — יוכלו לזכות במדליות רבות באולימפיאדה הבאה. הלינגר לא התעצל, העלה את הרעיון על הכתב, ושיגר מיכתב רוהף לוועד האולימפי הבינלאומי.

לפני שבוע הוא זכה בתשובה. מנהלת הוועד האולימפי, מוניק ברליו, שלחה לו מלוואן שבשווייץ את רשימת התנאים שעליהם חייב לענות כל ספורט חדש, כדי לזכות בהכרה

מנחם עופר חנוף!

אולימפית. בראש המיכתב מופיע הסמל המפורסם של הוועד — חמש טבעות שלובות — והכמות הלטינית CITIUS, ALTIUS, FORTIUS (מהר יותר, גבוה יותר, חזק יותר).

המנהלת חרדה במשהו. הסבריו של המהנדס כי דווקא יהודים חרדים מצטיינים בזריקת אבנים, לא מצאו חן בעיניה. לכן ראתה צורך להזהיר, וציטטה את סעיף 3 של האמנה האולימפית: "במישחקים האולימפיים אסורה כל אפליה, נגד מדינה או פרט, על בסיס של גזע, דת או פוליטיקה."

האבן — לכנסת. בכך לא הסתיימה הבריחה. את כל התיכתובת העניפה שלו שלח הלינגר השבוע לוועדת-הספורט של הכנסת. על ענין להקים קבוצה מעורבת של יהודים וערבים, של דתיים וחילוניים. "חושבני", אומר הלינגר, "שהכרז (סליחה, האבן) נמצא עכשיו בידי ועדת-הספורט של הכנסת."

חמרורים

נולדה ♦ **בת לשבתאי טל,** הכתב כישראל של השבועון הגרמני שטרן. בבריקות אולטרה-סאונר שנערכו לאם בזמן ההריון, נאמר לה כי תלד בן. טל, שהוא כבר אב לבן אחד, טרח והזמין מקום לברית עוד לפני הלידה, על סמך המידע הרפואי המוקדם. אך כשהיה נוכח בזמן הלידה, התברר לו כי התינוק הוא בעצם תינוקת. ולתינוקת קוראים יעל.

מונה ♦ **כמפקד מישמר-הגבול בגדה המערבית (יהודה ושומרון)** ניצב-מישנה **שמואל אדם.** הקצין הוא בן 38, נשוי ואב לשלושה ילדים. הוא יליד הארץ, שירת בצבא בחילה-גנחנבי, התגייס למישמר-הגבול ב-1977. מאז 1981 שימש כמפקד מישמר-הגבול בירושלים. למד באוניברסיטת בר-אילן בחוג ליחסים בינלאומיים.

חגגה ♦ **ביום השני** השבוע את יום הולדתה ה-59 השחקנית **אורנה פורת.** נולדה בעיר קלן שבגרמניה, ובאה לארץ ב-1947. שיחקה תפקידים

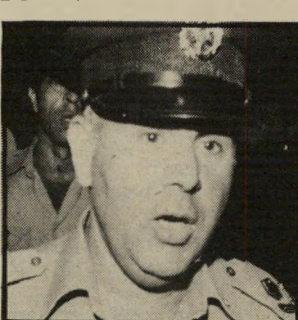

חוגגת סבידור בוגרת. לווינסקי

ראשיים רבים בתיאטרון הקאמרי, והיתה כלת פרס ישראל לתיאטרון ב-1979. היא יוזמת ומנהלת התיאטרון לילדים ולנוער.

חגגה ♦ **ביום השני** השבוע את יום הולדתה ה-54 **רעיה סבידור,** אשתו של יושבראש-הכנסת **מנחם סבידור.** נולדה בתל-אביב, בוגרת הגימנסיה הרצלית, בוגרת הסמינר למורים לווינסקי. חברת ויצו העולמית. היתה במשך שלוש שנים יו"ר האגודה למילחמה בסרטן בחיפה. לוג סבידור שני ילדים: בן דב ובת ענת.

חגגה ♦ **ביום השני** השבוע את יום הולדתה ה-58 העיתונאית **מיריה אברך.** אברך נולדה בעיר קיל בגרמניה ובאה לארץ ב-1934. היא בוגרת האקדמיה לסרטים וטלוויזיה בכרליו. במילחמת העולם השנייה שירתה בצבא הבריטי, אחרי-כך צה"ל. גרושה. פירסמה כמה ספרים, תסריטים

מאישו תורגמן אישור הוועדה

לסרטים באנגליה ובגרמניה. בעלת טור קבוע בצהרון ידיעות אחרונות. **אושפז** ♦ **לניתוח** מפקד מיש-טרט תל-אביב, ניצב **אברהם תורגמן.** אחרי שהתלונן על כאבים בחזה, נבדק תורגמן והרופאים המליצו על ניתוח. בשל שביתת-הרופאים היה צורך באישור מיוחד של ועדת החיגים העליונה של ההסתדרות הרפואית. הניתוח אושר, ותורגמן יצא לחופשת-מחלה. את מקומו ממלא סגנו תניצב **שלמה חרין.**